

БЮДЖЕТУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	071 – Облік і оподаткування	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Освітня програма	Облік, аудит і оподаткування	Кафедра	Бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

Викладач

Марина Ткаченко, maryna.tkachenko@khpi.edu.ua

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економічного аналізу та обліку НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 11 років. Автор понад 40 наукових та навчально-методичних праць. Лектор з дисциплін «Аналітичні методи оцінки ринкової вартості економічних об'єктів», «Бюджетування податків і зборів на підприємстві»

Загальна інформація про курс

Анотація	Дисципліна спрямована на засвоєння системи теоретичних знань в сфері бюджетування і контролю податків, його методів і методології на підставі використання прогресивних підходів зарубіжних країн та практичних навичок з використання методичного інструментарію бюджетування
Цілі курсу	- формування системи базових знань з теорії та практики бюджетування податків і зборів на підприємстві; - формування методичних основ обчислення показників окремих бюджетів податків і зборів; - набуття навичок опрацювання і використання податкової інформації в управлінні підприємницькою діяльністю підприємства для оцінки впливу механізмів оподаткування на фінансово-економічні показники і майновий стан платника податків.
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - іспит
Семестр	7

Обсяг (кредити) / Тип курсу	4 / Вибірковий	Лекції (години)	32	Практичні заняття (години)	16	Самостійна робота (години)	72
-----------------------------	----------------	-----------------	----	----------------------------	----	----------------------------	----

Програмні компетентності	ЗК 08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК 11	Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій
	ЗК 13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
	СК 02	Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування
	СК 04	Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання
	СК 1.1	Здатність визначати та аналізувати умови оподаткування, процесуальні відносини щодо встановлення, зміни та скасування податків, інших податкових платежів, забезпечення їхньої сплати, організації контролю й застосування відповідальності за порушення податкового законодавства
	СК 1.3	Здатність обирати та застосовувати аналітичні методи та інструменти для прогнозування ризиків в діяльності підприємств

Результати навчання

Шифр	Зміст
ПР 03	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності
ПР 04	Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень
ПР 05	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств
ПР 06	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності
ПР 07	Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах

Теми що розглядаються:

- Тема 1.** Бюджетування податків і зборів в системі управління підприємством
- Тема 2.** Принципи та методи податкового планування і прогнозування
- Тема 3.** Організація бюджетування податків і зборів на підприємстві
- Тема 4.** Бюджетування податку на прибуток підприємства
- Тема 5.** Бюджетування податку на додану вартість
- Тема 6.** Бюджетування податку на доходи фізичних осіб
- Тема 7.** Бюджетування акцизного податку
- Тема 8.** Бюджетування екологічного податку
- Тема 9** Бюджетування рентної плати
- Тема 10** Бюджетування місцевих податків і зборів
- Тема 11** Бюджетування суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування
- Тема 12** Бюджетування податків і зборів як інструмент оптимізації податкового навантаження підприємства

Форма та методи навчання.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом навчального семестру під час проведення лекційних і практичних занять. Має на меті перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи. Формами

проведення поточного контролю з дисципліни є: усні опитування та письмові контрольні роботи на лекційних і практичних заняттях; тестування тощо.

Підсумковий контроль знань студентів за навчальною дисципліною здійснюють у формі іспиту з метою визначення ступеню опанування ними програмних компетентностей та результатів навчання.

Формою підсумкового контролю знань є іспит.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Для одержання підсумкових балів студенту необхідно виконати всі обов'язкові види і форми завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Розподіл кількості балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Поточна контрольна робота		Індивідуальне завдання (Р)	Тестування на практичних заняттях	Екзамен	Максимальна сума
№1	№2				
0-15	0-15	0-20	0-20	0-30	100

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під системою оцінювання слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та вмінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно») та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Націо- нальна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання містять певні неточності;
75-81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі. 	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.

1	2	3	4	5
64-74	D	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі .	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі .
60-63	E	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі .	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом .	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі .
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1 Bondar M.I., Iershova N.Yu. , Garkusha V.O. , Tkachenko M.O. Financial decisions taking into account management reporting of enterprise / M.I. Bondar, N.Yu. Iershova, M V.O. Garkusha, M.O. Tkachenko // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Vol 2, No 33 (2020) URL:<https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/34642?show=full>

2 Ткаченко М. О. Методичний підхід до формування бюджету податків і зборів на підприємстві [Текст] / М.О.Ткаченко // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва – Х. : НТУ «ХПІ», 2021. – № 2.

3 Батенко Л.П. Зінкевич Т.О., Кизенко О.О. та ін. Основи бюджетування. Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2010.- 202 с.

4 Бечко П.К. Податковий менеджмент: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] /П.К. Бечко, Н.В. Лиса – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/309019/>

5 Білик М.Д., Заворотній Р.І., Данілова Л.І. та ін. Основи бюджетування. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2009.- 454 с.

6 Ватуля І.Д, Ватуля М.І., Рибалко Л.В. Податки, збори, платежі. Навчальний посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 352 с.

7 , Власюк Н. І., Мединська Т. В. Податкова система [Текст] : навч. посібник. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Львів : Магнолія 2006, 2010. - 276 с.

8 Герасим П. М. Система оподаткування та її інформаційно-облікове забезпечення [Текст] : навч. посібник. - Київ : ВД Професіонал, 2006. - 736 с.

9 Еш С. М. Податкова система України [Текст] : наочний посіб. - Київ : Кондор, 2008. - 108

10 Єлісеєв А.В., Підлужний М.П. Податкове планування. Мінімізація оподаткування законними способами. – Львів: Ліга-Прес, 2003. – 274 с

11 Іванов Ю.Б. Податковий менеджмент. – Підручник // Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В.В. Карпова. — К.: Знання, 2008. – 525 с. URL: <http://mmlib.net/knigi/menedzhment/kniga-18/>

12 Коцупатрий М.М., Ковач С.І., Мельничук В.В. Податковий облік і звітність. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2009.- 312 с.

13 Педь І. В. Податкова система : економіко-правова характеристика податків [Текст] : навч. посібник / І. В. Педь ; ред. Ю. М. Лисенков. - Київ : Знання, 2007. - 192

14 Рева Т.М. Податковий менеджмент / Т.М. Рева: Навч. посіб. - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 282 с. URL: https://www.studmed.ru/reva-tm-podatkoviy-menedzhment_42f5256.html

15 Ярема Б.П. Податковий менеджмент: [навч посібник] / Б.П. Ярема, В.П. Маринець. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 224

Допоміжна:

16 Гусакова О.С. Податковий облік: Навч. посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 360 с.

17 Задорожний З.В., Гугул Г.І. Лещин Л.Г. Податковий облік. Навчальний посібник. - Тернопіль: Економічна думка. 2005. – 328

18 Іванов Ю.Б. Проблеми податкового регулювання і планування податкових платежів: наук. видання / Ю.Б. Іванов. – Х.: ХНЕУ, 2006. – 240 с

19 Ісаншина Г.Ю. Податковий менеджмент / Г.Ю. Ісаншина: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2003. - 260 с

20 Кокшарова С.М., інш. Податки в Україні: Навч. посібник, сьоме видання станом на 01.01.2008р. – К.: СІРА, 2008

21 Кузьмін О. Є., Мельник О. Г..Бюджетування на підприємстві [Текст] : навч. посібник. - К. : Кондор, 2008. - 312 с.

22 Литвиненко Я.В. Податкова політика / Я.В. Литвиненко: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2003. - 224 с.

23 Податкова система України [Текст] : навч. посібник / О. Д. Василик ; УДФА. - Київ : Поліграфкнига, 2004. - 478 с.

24 Податкова система [Текст] : навч. посібник / Л. П. Сідельникова, Н. М. Костіна. - Київ : Ліра-К, 2012. - 576 с.

25 Податки та податкова система України [Текст] : навч. посібник / В. М. Прусс, Н. Г. Шпак, В. М. Пітерська. - Харків : Бурун Книга, 2009. - 160 с.

26 Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування [Текст] : монографія / НДЦ ІПР НАНУ ; заг. ред. Ю. Б. Іванов. - Харків : ВД ІНЖЕК, 2007. - 448 с.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Оподаткування Оптимізаційні методи та моделі Облік і звітність в оподаткуванні	Аудит оподаткування суб'єктів господарювання Переддипломна практика Атестація

Провідний лектор:

ст викл. Ткаченко М.О.
(посада, звання, ПІБ)

_____ (підпис)